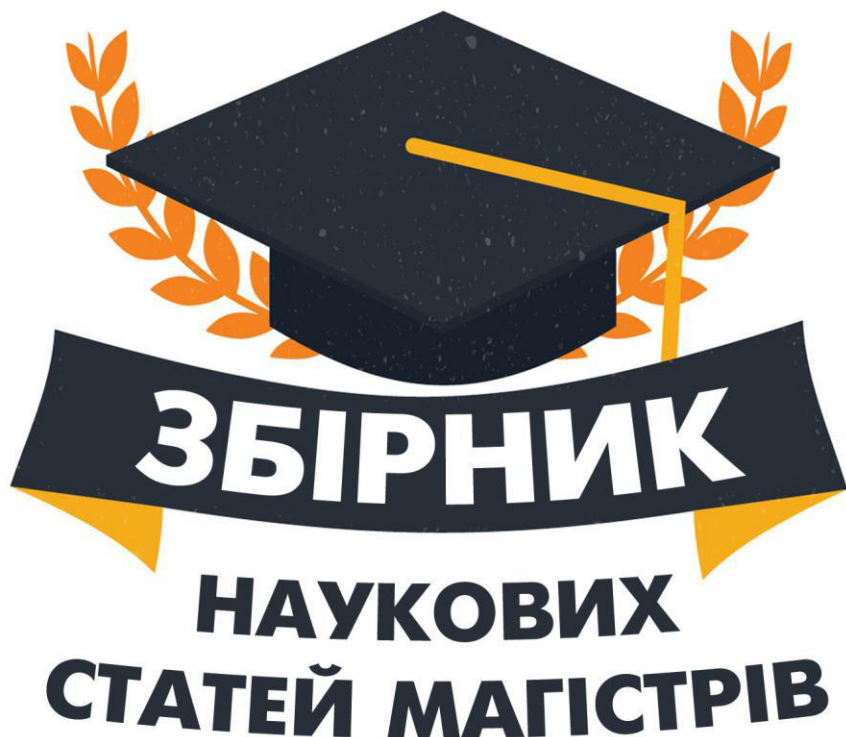

**ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД УКООПСІЛКИ
“ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ”**

**НАВЧАЛЬНО-НАУКОВОГО ІНСТИТУТУ
БІЗНЕСУ ТА СУЧАСНИХ ТЕХНОЛОГІЙ**

**ПОЛТАВА
2020**

**ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД УКООПСІЛКИ
«ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ»
(ПУЕТ)**

ЗБІРНИК НАУКОВИХ СТАТЕЙ МАГІСТРІВ

**НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ БІЗНЕСУ ТА
СУЧАСНИХ ТЕХНОЛОГІЙ**

**Полтава
ПУЕТ
2020**

УДК 330:004(082)
3-41

Друкується відповідно до наказу по університету № 112-Н від 01 вересня 2020 р.

Головний редактор – **О. О. Нестуля**, д. і. н., професор, ректор Вищого навчального закладу Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі» (ПУЕТ).

Заступник головного редактора – **О. В. Манжура**, д. е. н., доцент, проректор з науково-педагогічної роботи ПУЕТ.

Відповідальний секретар – **Н. М. Бобух**, д. філол. н., професор, завідувач кафедри української, іноземних мов та перекладу ПУЕТ.

Відповідальний редактор

А. С. Ткаченко, к. т. н., доцент, директор Навчально-наукового інституту бізнесу та сучасних технологій ПУЕТ.

Члени редакційної колегії

Г. О. Бірта, д. с.-г. н., професор (спеціальність Підприємництво, торгівля та біржова діяльність освітні програми «Товарознавство і комерційна діяльність» і «Товарознавство та експертиза в митній справі»), завідувач кафедри товарознавства, біотехнології, експертизи та митної справи ПУЕТ;

О. О. Ємець, д. ф.-м. н., професор (спеціальність Комп'ютерні науки), завідувач кафедри математичного моделювання та соціальної інформатики ПУЕТ;

Є. А. Карпенко, к. е. н., доцент (спеціальності Облік і оподаткування та Підприємництво, торгівля та біржова діяльність освітня програма «Публічні закупівлі»), завідувач кафедри бухгалтерського обліку і аудиту ПУЕТ;

Н. В. Карпенко, д. е. н., професор (спеціальність Маркетинг), завідувач кафедри маркетингу ПУЕТ;

Т. А. Костишина, д. е. н., професор (спеціальності Економіка освітня програма «Управління персоналом та економіка праці», Публічне управління та адміністрування освітня програма «Місцеве самоврядування»), завідувач кафедри управління персоналом, економіки праці та економічної теорії ПУЕТ;

Г. В. Лаврик, д. ю. н., професор (спеціальність Публічне управління та адміністрування освітня програма «Публічне адміністрування»), завідувач кафедри правознавства ПУЕТ;

Л. М. Шимановська-Діанич, д. е. н., професор (спеціальність Інформаційна, бібліотечна та архівна справа), завідувач кафедри менеджменту ПУЕТ;

Л. С. Франко, ст. викладач (спеціальність Міжнародні економічні відносини), завідувач кафедри міжнародної економіки та міжнародних економічних відносин;

О. В. Яриш, к. е. н., доцент (спеціальність Фінанси, банківська справа та страхування), завідувач кафедри фінансів та банківської справи ПУЕТ.

Збірник наукових статей магістрів. Навчально-науковий
3-41 інститут бізнесу та сучасних технологій. – Полтава : ПУЕТ,
2020. – 258 с.

ISBN 978-966-184-388-1

У збірнику представлено результати наукових досліджень магістрів спеціальностей: Інформаційна, бібліотечна та архівна справа освітня програма «Документознавство та інформаційна діяльність»; Комп'ютерні науки освітня програма «Комп'ютерні науки»; Облік і оподаткування освітня програма «Облік і аудит»; Фінанси, банківська справа і страхування освітня програма «Фінанси і кредит»; Публічне управління та адміністрування освітні програми «Публічне адміністрування» та «Місцеве самоврядування»; Економіка освітня програма «Управління персоналом та економіка праці»; Маркетинг освітня програма «Маркетинг»; Філологія освітня програма «Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська»; Підприємництво, торгівля та біржова діяльність освітні програми «Товарознавство і комерційна діяльність», «Товарознавство та експертиза в митній справі», «Публічні закупівлі».

УДК 330:004(082)

Матеріали друкуються в авторській редакції мовами оригіналів.

За виклад, зміст і достовірність матеріалів відповідальні автори.

Розповсюдження та тиражування без офіційного дозволу ПУЕТ заборонено.

© Вищий навчальний заклад Укоопспілки
«Полтавський університет економіки і
торгівлі», 2020

ISBN 978-966-184-388-1

<i>Рудько В. О.</i> Оцінка рівня фінансової безпеки банківської системи України	120
<i>Таран Ю. М., Мареха Є. Р.</i> Обґрунтування необхідності використання тактичного інструментарію контролінгу в процесі реалізації фінансової стратегії підприємства.....	124
<i>Черкасова А. А.</i> Основні засоби підприємства: сутність та характеристика видів їх оцінювання.....	128
<i>Шкарупа Є. О.</i> Податкові пільги в системі прямого оподаткування.....	132

КОМП'ЮТЕРНІ НАУКИ

Освітня програма «Комп'ютерні науки»

<i>Белінська В. В.</i> Створення програмного забезпечення тренажера з теми «Розподіли дискретних випадкових величин та їх числові характеристики» дистанційного навчального курсу «Теорія ймовірностей та математична статистика»	137
<i>Гусак Ю. С.</i> Тренажер з теми «Моделювання булевих функцій за допомогою елементарного перцептронну» дисципліни «Нейронно-мережеві технології в інформатиці».....	140
<i>Жайворонок Я. І.</i> Розробка програмного забезпечення для тренажера дистанційного курсу «Теорія інформації та кодування» з теми «Коди із виявленням помилок»	145
<i>Коломієць Є. С.</i> Програмне забезпечення для тренажера з теми «Математичні основи дисципліни» дистанційного навчального курсу «Теорія програмування»	149
<i>Кривошей О. С.</i> Розробка тренажера з теми «Виявлення аномальних спостережень за допомогою критерію Томпсона» дисципліни «Аналіз даних і прикладні пакети статистичної обробки»	153
<i>Лебедєва М. О.</i> Алгоритм тренажера з теми «Контекстовільні мови» дистанційного навчального курсу «Теорія програмування»	158

Висновки. Отже, необхідною умовою ефективної організації обліку та оцінювання основних засобів є їх класифікація. Щоб використання основних засобів було економічно вигідним, необхідно стежити за його технічним станом; вивчати ринки виробництва; підвищувати рівень спеціалізації виробництва; усувати простой; модернізувати устаткування; поліпшувати склад, структуру й стан основних засобів; удосконалювати планування, управління й організацію праці та виробництва.

Список використаних джерел

1. Тележенко П. В. Генезис поняття «основні засоби підприємства торгівлі». Інтелект XXI. 2016. № 5. С. 162–166.
2. Кудлаєва Н. В. Визнання та оцінка основних засобів: реалії сьогодення. Проблеми системного підходу в економіці. 2019. Вип. 1(2). С. 107–114.
3. Методичні рекомендації щодо обліку основних засобів [Електронний ресурс]: затверджено Наказом Міністерства фінансів України від 11 грудня 2006 року № 1176. URL: www.rada.gov.ua.
4. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 року № 2755-VI [Електронний ресурс]: База даних «Законодавство України». URL: www.rada.gov.ua.
5. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби» [Електронний ресурс]: затверджено Наказом Міністерства фінансів України від 27 квітня 2000 року № 92. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00>.
6. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні [Електронний ресурс]: Закон України від 16 липня 1999 року № 996-XIV. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.

УДК 336.225.66

ПОДАТКОВІ ПІЛЬГИ В СИСТЕМІ ПРЯМОГО ОПОДАТКУВАННЯ

Є. О. Шкарупа, магістр спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування освітня програма «Фінанси і кредит»
О. В. Тимошенко, к. е. н., доцент кафедри фінансів та банківської справи – науковий керівник

Анотація. У статті досліджується використання податкових пільг у системі прямого оподаткування. Розкрито економічну сутність податкової пільги. Систематизовано види податкових пільг в розрізі видів прямих податків та оцінено їх вплив на

доходи бюджету. Визначено обсяги недоотриманих бюджетами коштів від надання податкових пільг за прямими податками. Обґрунтовано відсутність стимулів до розширення діяльності одержувачами пільг за прямими податками. Визначено проблемні аспекти пільгового прямого оподаткування в Україні. Доведено необхідність затвердження методики визначення ефективності функціонування пільг за прямими податками.

Ключові слова: прямі податки, пільга, пільгове оподаткування, механізм прямого оподаткування.

Abstract. The article examines the use of tax concessions in the direct taxation system. The economic essence of the tax concession has been revealed. The types of tax concessions in the context of types of direct taxes have been systematized and their impact on budget revenues has been assessed. The amounts of funds received less than due by the budgets from the provision of tax concessions under direct taxes have been determined. The lack of incentives to expand the activities of direct tax concessions recipients has been justified. Problematic aspects of preferential direct taxation in Ukraine have been identified. The necessity of approving the methodology for determining the effectiveness of direct tax benefits has been proved.

Keywords: direct taxes, exemption, preferential taxation, mechanism of direct taxation.

Постановка проблеми. Необхідність модернізації вітчизняної податкової системи, переорієнтації її на соціально-економічний розвиток держави та соціальну підтримку суб'єктів економіки вимагає впровадження ефективних засобів податкової політики. Одним із значимих і суперечливих інструментів впливу податкової політики на структурні диспропорції доходів бюджету є податкові пільги.

Аналіз основних досліджень і публікацій. Вагомий внесок у розроблення теоретичних і практичних засад впливу податкових пільг на формування дохідної частини бюджету приділяється в роботах таких вітчизняних науковців: Л. В. Барабаш, П. К. Бечко, С. Б. Єгоричева, Т. О. Кир'язова, Н. В. Лиса, О. К. Любчик, О. В. Тимошенко тощо. Проте залишається ще чимало невирішених проблем, що потребують детального дослідження, зокрема щодо вдосконалення законодавчого та адміністративного регулювання процесу пільгового оподаткування в системі прямого оподаткування.

Формулювання мети. Метою статті є дослідження теоретичних і практичних аспектів податкових пільг та їх місця у системі прямого оподаткування.

Виклад основного матеріалу дослідження. За економічною сутністю надання пільг за прямими податками є формою державного регулювання соціально-економічного розвитку держави, системного внутрішнього перерозподілу фінансових ресурсів між окремими суб'єктами господарювання.

Згідно з Податковим кодексом України, податковою пільгою є передбачене податковим та митним законодавством звільнення платника податків від обов'язку щодо нарахування та сплати податку та збору, сплата ним податку та збору в меншому розмірі за наявності особливостей, що характеризують певну групу платників податків, вид їх діяльності, об'єкт оподаткування або характер та суспільне значення здійснюваних ними витрат [4].

Податкові пільги надаються шляхом: а) податкового вирахування (знижки); б) зменшення податкового зобов'язання після нарахування податку та збору; в) встановлення зниженої ставки податку та збору; г) звільнення від сплати податку та збору. В Україні перелік пільг за податками та їхній поділ, на такі, що призводять та не призводять до втрат бюджетних надходжень, встановлюється Довідником податкових пільг, який щоквартально складає та оприлюднює Державна податкова служба України.

Цікавим є той факт, що найбільша кількість пільг, відповідно до чинного Податкового кодексу України, надається платникам ПДВ. При цьому, попри зменшення кількості пільг з ПДВ за період аналізу, їх частка в загальній кількості пільг перевищує в середньому 53 % [1].

Щодо пільг за прямими податками варто відмітити суттєве збільшення їх кількості по податку на прибуток підприємств у 2011 році після введення у дію Податкового кодексу України. Фактично Податковим кодексом України було скасовано чимало діючих пільг, але запроваджено ще більше нових. Проте заслуговує на увагу зміна їх кількісного складу з 2014 року, зокрема зменшення кількості пільг за прямими податками у 3 рази, у зв'язку з початком відновлення та реформування економіки країни, удосконаленням бюджетно-податкового законодавства. Однак в останні звітні періоди кількість пільг за пря-

ними податками зростала переважаючими темпами порівняно з непрямими податками. Так, якщо кількість пільг за непрямими податками у 2019 році порівняно з 2014 роком зросла на 17,1 % або в 1,2 рази, то по прямим податкам – на 40,8 % або в 1,4 рази [1].

Також цікавим є той факт, що кількість та частка пільг за прямими податками, що призводять до втрат доходів бюджету, за відповідний період аналізу зазнали суттєвого збільшення (табл. 1). Це пояснюється тісною залежністю політико-економічних процесів в Україні та їх впливом на прийняття змін до законодавчих актів. Фактично під гаслом підтримки бізнесу народні депутати почали активно надавати окремим галузям економіки нові податкові пільги.

Таблиця 1 – Динаміка кількості податкових пільг у розрізі прямих податків

Роки	Податок на прибуток підприємств		Плата за землю		Податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки	
	кількість пільг, що призводять до втрат бюджету	кількість інших пільг	кількість пільг, що призводять до втрат бюджету	кількість інших пільг	кількість пільг, що призводять до втрат бюджету	кількість інших пільг
2014	5	18	7	18	1	–
2015	8	21	13	8	1	–
2016	5	23	13	8	1	–
2017	13	28	16	10	1	–
2018	18	28	18	10	1	–
2019	14	28	16	10	1	–

Джерело: складено на основі [1Ошибка! Источник ссылки не найден.].

Вищезазначені зміни щодо кількісного складу податкових пільг, у тому числі за прямими податками, негативно вплинули на формування бюджетних ресурсів. Так, за даними податкової служби, у 2010 році через надання пільг держбюджет недоотри-

мав 37,1 млрд грн, або 15,4 % доходів, за результатами 2015 року (періоду кардинальних змін бюджетно-податкового законодавства України) – 55,3 млрд грн або 9,7 % доходів бюджету [3]. З 2017 року кількість наданих пільг та обсяг бюджетних втрат від них почали зростати з 26,1 млрд грн до 42,7 млрд грн. у 2019 році. При цьому, варто звернути увагу на наступне, якщо втрати бюджетних ресурсів від надання податкових пільг за період аналізу зросли в 1,1 рази, то від пільг за прямими податками маємо суттєве зростання – в 3,7 рази.

Вищезазначене свідчить про необхідність виявлення проблемних питань системи пільгового прямого оподаткування та перегляду їх кількісного та якісного складу для перетворення на ефективний інструмент фіскальної політики держави. Доречно відмітити, що певні податкові пільги в Україні неправомірно застосовуються для легальної мінімізації податкового навантаження. Наприклад, значна кількість суб'єктів підприємництва фіктивно використовує працю інвалідів з метою зменшення суми податку на прибуток підприємств.

Варто зазначити, що на сьогодні у державі не створено цілісної та ефективної системи державного контролю за діючими податковими пільгами, відсутня методика оцінки державними органами, що ініціюють запровадження пільг, ефективності їх надання з метою контролю втрат і переваг кожної пільги. При цьому, ні уряд, ні парламент не мають чіткої політики надання податкових пільг.

Висновки. Підсумовуючи зауважимо, що наявність пільги з певного виду прямого податку не гарантує успішну діяльність та підвищення фінансової спроможності їх платників. Механізм пільгового оподаткування за прямими податками здебільшого виконує соціальну функцію, а їх кількість обтяжує бюджет і є економічно необґрунтованою, оскільки в практиці встановлення та запровадження податкових пільг ефект від їх застосування оцінюється виключно на стадії надання, без реальної подальшої оцінки її впливу.

Список використаних джерел

1. Довідники пільг. Офіційний веб-сайт Державної фіскальної служби України [Електронний ресурс]. – Текст. і граф. дані. – Режим доступу: <https://tax.gov.ua/dovidniki--reestri--perelik/dovidniki/54005.html>. – Назва з екрана.

2. Єгоричева С. Б. Вплив пільг за прямими податками на формування бюджетних доходів в Україні [Електронний ресурс] / С. Б. Єгоричева, О. В. Тимошенко, Д. А. Сергєєв // Ефективна економіка. – 2016. – № 9. – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5137>.
3. Офіційний веб-сайт Державної податкової служби України [Електронний ресурс]. – Текст. і граф. дані. – Режим доступу: <http://tax.gov.ua/>. – Назва з екрана.
4. Податковий кодекс України [Електронний ресурс] : від 02 груд. 2010 р. № 2755-VI : станом на 13 серп. 2020 р. / Законодавство України : [веб-сайт Верховної Ради України]. – Текст. дані. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>. – Назва з екрана.

КОМП'ЮТЕРНІ НАУКИ

Освітня програма «Комп'ютерні науки»

УДК519.2+004

СТВОРЕННЯ ПРОГРАМНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТРЕНАЖЕРА З ТЕМИ «РОЗПОДІЛИ ДИСКРЕТНИХ ВИПАДКОВИХ ВЕЛИЧИН ТА ЇХ ЧИСЛОВІ ХАРАКТЕРИСТИКИ» ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАЛЬНОГО КУРСУ «ТЕОРІЯ ЙМОВІРНОСТЕЙ ТА МАТЕМАТИЧНА СТАТИСТИКА»

***В. В. Белінська**, магістр спеціальності 122 Комп'ютерні науки
освітня програма «Комп'ютерні науки»*

***Т. О. Парфьонова**, к. ф.-м. н., доцент – науковий керівник*

Анотація. Розглядається алгоритм, за яким створено програмне забезпечення на тему «Розподіли дискретних випадкових величин та їх числові характеристики» для дистанційного курсу «Теорія ймовірностей та математична статистика».

Ключові слова: навчальний тренажер, числові характеристики, дискретні випадкові величини, розподіли.

Abstract. Creating of the software of the simulator with the themes “Distribution of discrete case sizes and their numerical” distance training course “Probability theory and mathematical statistics”. The algorithm according to which the software on the topic “Distributions of discrete case values and their numerical characteristics” for the distance course “Probability theory and mathematical statistics” are considered.